
VERPLEEGKUNDIG PROTOCOL VOEDSELPROVOCATIE

OMSCHRIJVING

Het betreft een voedselprovocatietest waarbij een patiënt met een mogelijke allergie het voedingsallergeen toegediend krijgt.

BEVOEGDHEID ([zie overzichtslijsten](#))

Geen voorbehouden handeling.

DOEL

Nagaan of de patiënt een allergische reactie ontwikkelt na inname van het allergeen. Indien er sprake is van een reactie kan inzicht worden verkregen over de ernst en soort van reactie en de uitlokkende dosis.

INDICATIE

- sensibilisatie voor het toe te dienen allergeen (huidpriktest, specifiek IgE)
- dieet is vrij van het allergeen
- reactie in het verleden op het allergeen

CONTRA-INDICATIE

- koorts, algehele malaise
- kinderziekte of contact met niet eerder doorgemaakte kinderziekte
- exacerbatie van eczeem, astma, hooikoorts
- het te testen allergeen komt voor in het dagelijkse dieet
- accidentele inname van het allergeen met ernstige klachten in het afgelopen half jaar
- ernstig / instabiel astma zoals:
 - ziekenhuisopname in de afgelopen 3 maanden,
 - Prednison[®] stootkuur in de afgelopen 3 maanden,
 - dagelijks Ventolin[®] gebruik,
 - dagelijks inhalatiesteroïden gebruik of >400 µg Pulmicort[®], Symbicort[®] of >250 µg Flixotide[®] en evt. Seretide[®].
- gebruik van bètablokkers in de afgelopen 3 maanden
- gebruik van antihistaminica 3 dagen voorafgaand aan de provocatie
- systemische immunosuppressie b.v. Neoral[®] of Prednison[®]

COMPLICATIES

Optreden van verschillende gradaties van een allergische reactie.

VOORBEREIDING

Informeert patiënt en ouders over de handeling en bereid hen daarop voor.

- Diëtiste, nurse practitioner of zaalarts bestelt enkele dagen voor de test bij de zuigelingenvoedingskeuken of centrale keuken de voeding waarin het allergeen verwerkt is. In sommige testen kan het gaan om een voeding zonder het allergeen (zoals thuis gegeven wordt) en een voeding waarin het allergeen vermengd is (dubbel blinde test).
- De zaalarts of nurse practitioner maakt een week tot enkele dagen voor de test de Medicatie Opdrachten (MO's) voor het te testen allergeen als dit door de apotheek bereid moet worden. Deze worden door de apotheek geleverd.

- De zuigelingenvoedingskeuken zorgt ervoor dat de voeding die daar besteld is 's ochtends op de afdeling wordt geleverd.
- Haal zonodig de voeding uit de centrale keuken op in de Toverstaf (op de dag van de test).
- Vraag aan de ouders of de patiënt ooit het allergeen heeft gegeten en zo ja wat de reactie daarop was.
- Meet lengte en gewicht.
- Controleer bloeddruk en pols en temperatuur van de patiënt.
- Voorafgaand aan de provocatietest wordt de patiënt door de zaalarts of nurse practitioner een korte anamnese afgenomen en bij de patiënt lichamelijk onderzoek verricht.
- De zaalarts of nurse practitioner bepaalt of een patiënt high risk of low risk wordt ingeschat.
- Bij een high risk patiënt wordt, in geval van een allergische reactie, rescue medicatie volgens standaard rescue medicatie schema toegediend. (LINK:<rescue medicatie schema volgt nog; papieren versie op behandelkamer>)
- Bij een low risk patiënt worden de Tavegyl[®], Prednison[®] en Adrenaline[®] intramusculair toegediend (Adrenaline[®] wordt altijd intramusculair toegediend). Vooraf aan de test maakt de zaalarts of nurse practitioner hiervoor MO's.
- Zo nodig maakt de zaalarts of nurse practitioner ook MO's voor ventolin/ atrovent (vernevelmedicatie is niet opgenomen in het standaard rescue medicatie schema).
- Check op het opdrachtenvel in het elektronisch patiënten dossier (EPD) of een patiënt high risk of low risk is.
- Bij een high risk patiënt moet er een infuus geprikt worden en moet een monitor achter het bed van de patiënt klaar hangen.
- Trek voor een high risk patiënt de rescue medicatie Tavegyl[®] en Prednison[®] op volgens standaard schema rescue medicatie. Trek zo nodig ook vernevelmedicatie op, als de arts hiervoor MO's heeft gemaakt. Laat je door een collega controleren en voorzie elke spuit van een volledig ingevulde medicijnsticker.
- Bij een low risk patiënt moet de rescue medicatie op het medicatieberekeningsformulier uitgerekend worden en laat dit door een collega controleren. Plaats de noodkoffer op de patiëntenkamer en leg het medicatieberekeningsformulier erbij.
- Tijdens de provocatietest moet een zaalarts of nurse practitioner direct beschikbaar zijn. Supervisor moet in het WKZ aanwezig zijn.
- Stel je op de hoogte van het protocol verpleegkundige zorg bij allergische reactie.
- Maak gebruik van het protocol medicijn toedienen.
- Instrueer de patiënt tijdens de test de afdeling niet te verlaten.
- Geef tijdens de test (om honger gevoel te houden) geen of zo weinig mogelijk ander eten en drinken. Als de patiënt wel wat neemt mag hij alleen dat eten wat hij thuis gewend is.
- Maal eventueel bij een amandel-, cashewnoot-, pistache- of walnootprovocatie de noten in de blender in de afdelingskeuken. Maak daarbij geen contact met andere allergenen. Hazelnoot en pinda wordt in poedervorm in aparte potjes door de apotheek geleverd.

benodigdheden

- test voeding of apotheekbereiding van allergeen (met MO)
- doseringsschema voor de test:
 - amandel
 - cashewnoot
 - hazelnoot
 - open kippenei
 - kippenei berencake
 - koemelk
 - koemelk in appelmoes
 - koemelk in aardappelpuree
 - pecannoot
 - pinda
 - pistache

- open soja
- dubbelblinde soja
- brinta
- tarwebloem
- walnoot
- zuurstof met masker
- zo nodig MO's voor intramusculaire noodmedicatie (bij low risk patiënten)
- zonodig noodkoffer en medicatieberekingsformulier (bij low risk patiënten)
- zonodig opgetrokken rescue medicatie (bij high risk patiënten)
- zo nodig monitor en saturatiemeter met toebehoren (bij high risk patiënten)
- zo nodig drinkbeker of fles (van de patiënt)
- zo nodig bakje met lepel
- zo nodig 1, 5 en 10 ml spuitje
- zo nodig maatbeker
- zo nodig weegschaal
- zo nodig vernevel materialen en vernevel medicatie
- zo nodig benodigdheden om een infuus in te brengen (bij een high risk patiënt)

WERKWIJZE

Check bij patiënt en ouders of de gegeven informatie over de handeling begrepen is.

Pas voor en na de handeling handenhygiëne toe.

Zet alle benodigdheden klaar, zie Arbo-regels 4,5,6.

- Assisteer of breng zelf een perifeer infuus in bij een high risk patiënt.
- Geef volgens het doseringsschema de hapjes met voedingsallergeen aan de patiënt.
- Observeer tijdens de hele test op het ontstaan van een allergische reactie.
- Overleg zo nodig tijdens de provocatietest met de zaalarts of nurse practitioner wat er gedaan moet worden als de patiënt de voeding weigert.
- Informeer bij klachten direct de zaalarts of nurse practitioner en stop met toedienen van de dosis voor in ieder geval 30 minuten.
- Geef bij het continueren van de provocatie pas de volgende dosis nadat de klachten verdwenen zijn. Dit maximaal 3 keer herhalen. Bij herhaalde klachten, toenemend in ernst, na overleg met de zaalarts of nurse practitioner stoppen met de test.
- Staak de provocatie wanneer de zaalarts of nurse practitioner de provocatie als positief beoordeeld heeft.
- Geef rescue medicatie na opdracht van de zaalarts of nurse practitioner.
- Observeer de patiënt tot 2 uur na afronden van de test. Bij een positieve reactie de patiënt tot 4 uur na het geven van de noodmedicatie blijven observeren op een late reactie.

NAZORG

patiënt

- Geef de code van de dubbelblinde provocatietest aan de zaalarts of nurse practitioner.
- Laat een telefonische afspraak maken over 2 weken na de provocatie bij de behandelend arts.
- De zaalarts of nurse practitioner neemt 24 uur na beëindigen van de test contact op met ouders over het verloop thuis en verbreekt eventueel de code.

materialen

Gebruikte materialen schoonmaken en opruimen volgens procedure inzameling afvalstoffen.

verslaglegging

- Houd tijdens de test op het doseringsschema het tijdstip van de porties en de klachten bij.

- Rapporteer in het Elektronisch Patiënten Dossier (EPD) hoe de test verlopen is, na welke stap er eventueel een reactie op trad, hoe daarop gehandeld is en hoe de patiënt daarop reageerde.
- Laat zo nodig de arts MO's schrijven voor medicatie die volgens standaard rescue medicatie schema gegeven is. (LINK:<rescue medicatie schema volgt nog; papieren versie op behandelkamer>)
- Teken zo nodig gegeven rescue medicatie af.

INFORMATIE STANDAARDHANDELING

bronvermelding

- Sampson, H. A. (2004). Update on food allergy, in Allergy Clinische Immunology. nr. 113, pp. 805-19.
- Sicherer, S.H. (2002). Food allergy, in Lancet. nr. 360, pp. 701-10
- Sampson, H. A. (2001). Utility of food-specific IgE concentrations in predicting symptomatic food allergy, in Allergy Clinische Immunology. nr 107, pp. 891-6.

OVERZICHT WIJZIGINGEN

Juli 2011. Aangepast aan standaard rescue medicatie schema voor het geven van Tavegyl[®], Solu-Cortef[®] en Adrenaline[®].

Toegevoegd:

- linken naar toedieningsschema's
- uitleg over rescue medicatie en toedieningswijze
- medicatieberekeningsformulier
- uitleg over high risk en low risk patiënten en de daarbij horende werkwijze
- uitleg over het malen van noten
- bijlage beslisboom allergische reactie